
Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 16. maj 2007

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om ernæringsmærkning af alle fødevarer, der sælges i Danmark

[af Per Clausen (EL) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 23. januar 2007 og var til 1. behandling den 20. februar 2007. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 9 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 6 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, KF og RV) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. behandling.

Venstre og Det Konservative Folkeparti tager kraftigt afstand fra beslutningsforslaget. Venstre og Det Konservative Folkeparti er enige med forslagsstillerne i, at ernæringsmærkning af fødevarer er et vigtigt element i at sikre forbrugerne en bedre mulighed for at gennemskue, hvilke fødevarer man ud fra en ernæringsmæssig betragtning med fordel kan spise mest, mindre eller mindst af.

Venstre og Det Konservative Folkeparti tager imidlertid Familie- og Forbrugerministeriets notat af 6. marts 2007 om indførelse af en national ordning for obligatorisk ernæringsmærkning af alle fødevarer til efterretning. Venstre og Det Konservative Folkeparti påpeger, at Juridisk Specialudvalg – regeringens EU-specialudvalg for juridiske spørgsmål under Justitsministeriets ledelse – utvetydigt under henvisning til det nævnte notat har konkluderet, at en obligatorisk ernæringsmærkningsordning gældende for alle fødevarer åbenlyst vil være i strid med Danmarks fællesskabsretlige forpligtelser. Venstre og Det Konservative Folkeparti udtrykker på den baggrund sin fulde støtte til, at ministeren ikke har mulighed for at støtte beslutningsforslaget.

Venstre og Det Konservative Folkeparti hilser det velkomment, at ministeren – som angivet ved tidligere lejligheder – fortsat vil arbejde for, at der i EU etableres en fælles ernæringsmærkning.

Venstre og Det Konservative Folkeparti lægger meget vægt på, at der på fællesskabsniveau skabes enighed om en fælles model for ernæringsmærkning, og forsøg på dansk enegang på dette område

vil under ingen omstændigheder fremme bestræbelserne på at sikre fælles EU-ernæringsmærkning og vil være til stor skade for Danmarks omdømme og troværdighed i EU.

Europa-Kommissionen vil gå fra at opfatte Danmark som en konstruktiv medspiller med hensyn til at sikre en fælles ernæringsmærkningsordning, hvor Danmark vil have gode muligheder for at påvirke den endelige udformning af en fælles ernæringsmærkning, til at være en medlemsstat, som med sit forsøg på enegang bremser og vanskeliggør en fælles målsætning.

Det Radikale Venstre er tilhænger af, at alle fødevarer skal ernæringsmærkes som en indkøbsvejledning til den travle forbruger. Det Radikale Venstre mener, at en sådan ernæringsmærkning bør ske med udgangspunkt i de principper, som gælder for »Spis Mere, Mindre, Mindst«-mærket kombineret med en farve, der signalerer, at den pågældende fødevarer er bedst i kategorien. Et sådant mærke vil både være enkelt at forstå og samtidig give forbrugerne mulighed for at vælge det ernæringsmæssigt bedste produkt i kategorien.

Det Radikale Venstre ser ernæringsmærkning af alle fødevarer som et vigtigt bidrag til at bekæmpe den fedmeepidemi, som giver stadig flere danskere et dårligt liv med blandt andet sukkersyge og hjerte/karsygdomme.

Det Radikale Venstre må konstatere, at det er nødvendigt med et lovbestemt ernæringsmærke, dels fordi fødevarerindustrien og detailhandelen tilsyneladende har boykottet den frivillige ordning med »Spis Mere, Mindre, Mindst«-mærket, som regeringen lancerede den 1. april 2007, og dels fordi fødevarerindustrien og detailhandelen ikke frivilligt kan forventes at ville mærke de produkter, som har en ernæringsmæssigt uhensigtsmæssig sammensætning, med eksempelvis »Spis Mindre« eller »Spis Mindst«. Endelig er der ved at fremkomme en skov af forskellige private ernæringsmærkninger – senest den såkaldte GDA-mærkning – som en række af de store internationale fødevarerkoncerner agter at mærke deres produkter med. Disse mange ordninger hviler på hver sit tekniske grundlag og risikerer at vildlede snarere end at vejlede forbrugerne. Det taler for en fælles, lov-baseret ernæringsmærkning for alle fødevarer understøttet af offentlige informationskampagner.

Det står imidlertid efter udvalgsbehandlingen af beslutningsforslaget klart for Det Radikale Venstre, at EU-retten ikke – hvilket Socialdemokratiet anførte under 1. behandling af forslaget – rummer mulighed for at lave et obligatorisk dansk ernæringsmærke, og at vejen frem derfor er at arbejde for et fælles EU-ernæringsmærke. Det Radikale Venstre er i den sammenhæng enig i de bemærkninger, som fremføres herom i betækningsbidraget fra Venstre og Det Konservative Folkeparti. Det Radikale Venstre vil ikke medvirke til at bryde EU-retten og kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Det Radikale Venstre ser et frivilligt nordisk ernæringsmærke, som Dansk Erhverv efterspørger og tilsyneladende er indstillet på at anvende, som et skridt på vej i den rigtige retning, men ikke som en erstatning for en lovbestemt ordning.

Et *mindretal* i udvalget (S) vil hverken stemme for eller imod beslutningsforslaget ved 2. (og sidste) behandling.

Socialdemokratiet vil gerne have et ernæringsmærke, så forbrugerne nemt og hurtigt kan træffe et sundt valg – et ernæringsmærke, som er på forsiden af varen, og som på en overskuelig måde kan hjælpe forbrugerne i en travl hverdag.

Drøftelserne om et ernæringsmærke har imidlertid været i hårdknude. Hele tre forbrugerministre har prøvet at få detailhandelen til at indføre en frivillig mærkning, men alle tre ministre har måttet opgive. Socialdemokratiet har hele vejen igennem støttet ministrenes bestræbelser. Socialdemokratiet har også klart tilkendegivet, at såfremt der ikke blev fundet en frivillig løsning, er Socialdemokratiet parat til med lovgivning at indføre en obligatorisk mærkningsordning.

Lige nu er der intet mærke i de danske butikker. Forbrugerministerens udmærkede »Spis-mærke« er ikke på varerne, men gemt af vejen på internettet, og der har ikke været indikationer på, at mærket vil komme på varerne ude i butikkerne. Det hjælper ikke forbrugerne ret meget.

Sideløbende med udvalgsarbejdet har Socialdemokratiet derfor haft intensive drøftelser med detailhandlerne og lagt maksimalt pres på dem, for at få dem til at indføre et ernæringsmærke. Dette initiativ har båret frugt, og detailhandelen er nu indstillet på at indføre en mærkning.

Allerhelst ville Socialdemokratiet gerne have et fælles EU-mærke. Det står imidlertid mere og mere klart, at vi ikke kan forvente at få et fælles EU-ernæringsmærke inden for en overskuelig fremtid. Socialdemokratiet mener derfor, at Danmark bør vende sig mod sine nordiske kolleger og finde en fælles ordning dér. Svenskerne har et nøglehulsmærke, og danskerne har rammerne for »Spis-mærket«. De to mærker ligger meget tæt på hinanden, så her er der potentiale for at finde en fælles nordisk løsning. Socialdemokratiet opfordrer derfor forbrugerministeren til at tage kontakt med sine nordiske kolleger for at finde en hurtig fælles løsning.

Socialdemokratiet finder, at de nordiske lande vil stå meget stærkere i EU-drøftelserne, når de kan fremvise konkrete resultater og erfaringer med en nordisk mærkningsordning, der virker.

Socialdemokratiet vurderer ikke, at et obligatorisk ernæringsmærke vil være EU-stridigt. Imidlertid må Socialdemokratiet konstatere, at forbrugerministeren mener, at det er EU-stridigt, hvilket sandsynligvis vil medføre, at ministeren ikke vil håndhæve reglerne, selv om et flertal i Folketinget måtte beslutte at vedtage det. Det er naturligvis meget beklageligt, men minder om situationen med multivitaminjuice. Socialdemokraterne frygter derfor, at en vedtagelse af forslaget kan risikere at blive et slag i luften, hvor tingene bliver trukket i langdrag og ikke giver forbrugerne mærket i butikkerne.

Alle involverede parter i sagen om et ernæringsmærke har i de seneste år gravet sig dybere og dybere ned i skyttegravene. Alle står fast på deres og vil have en mærkningsordning, som lige præcis svarer til deres krav. Det har resulteret i, at forbrugerne slet ikke har fået noget mærke. Socialdemokratiet opfordrer derfor alle til at komme op af skyttegravene og benytte denne mulighed for at nå frem til en konstruktiv løsning. Først og fremmest skal der være et mærke på varerne på hylderne, som kan hjælpe forbrugerne til at træffe et sundt valg. Efterfølgende kan vi så løbende drøfte forbedringer og justeringer af mærkningsordningen.

På den baggrund ønsker Socialdemokratiet ikke at stemme for Enhedslistens forslag. Imidlertid ser Socialdemokratiet meget positivt på, at der med forslaget er lagt et pres på detailhandelen for at indføre en frivillig ordning. Socialdemokratiet er parat til at give detailhandelen en sidste chance til at få indført en frivillig ordning, der kan give forbrugerne et ernæringsmærke hurtigt. Socialdemokratiet ønsker imidlertid at fastholde presset og stemmer derfor heller ikke imod forslaget, men vælger i stedet at undlade at stemme.

Et *andet mindretal* i udvalget (DF, SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Jens Kirk (V) Karsten Nonbo (V) Torsten Schack Pedersen (V) nfmd.

Inger Beinov Støjberg (V) Michael Aastrup Jensen (V) Christian H. Hansen (DF) fmd.

Henrik Brodersen (DF) Allan Niebuhr (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Kirsten Brosbøl (S)

Lene Hansen (S) Mette Gjerskov (S) Bjarne Laustsen (S) Elisabeth Geday (RV)

Ole Glahn (RV) Kristen Touborg (SF) Per Clausen (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for Folketingsgrupperne (UFG)	4

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende B 79****Bilagsnr. Titel**

- | | |
|---|---|
| 1 | Tidsplan for udvalgets behandling af forslaget |
| 2 | Kopi af brev fra udvalgets formand til familie- og forbrugerministeren |
| 3 | Kopi af Europa-Kommissionens svar på Jens Peter Bondes spørgsmål vedrørende ernæringsmærker |
| 4 | Kopi af brev fra familie- og forbrugerministeren til udvalget |
| 5 | Kopi af brev fra FødevareIndustrien til familie- og forbrugerministeren om GDA-mærkning |
| 6 | Udkast til betænkning |
| 7 | 1. reviderede tidsplan for udvalgets behandling af forslaget |
| 8 | 2. reviderede tidsplan for udvalgets behandling af forslaget |

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 79**Spm.nr. Titel**

- | | |
|---|--|
| 1 | Spm. om muligheden for at indføre en obligatorisk ernæringsmærkning af alle fødevarer, der sælges i Danmark, set i forhold til EU-retten, til justitsministeren, og ministerens svar herpå |
| 2 | Spm. om, hvorfor det er EU-stridigt at indføre en obligatorisk ernæringsmærkning af fødevarer, der sælges i Danmark, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå |
| 3 | Spm., om det juridiske spillerum for danske særordninger i sagerne om transfedtsyrer, salmonella, vækstfremmere til smågrise, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå |
| 4 | Spm. om kommentar til brev af 30/3 fra FødevareIndustrien om GDA-mærkning, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå |
| 5 | Spm. om kommentar til Kommissionens svar på henvendelsen fra Jens Peter Bonde om ernæringsmærker, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå |
| 6 | Spm. om reelle politiske sonderinger om en ernæringsmærkning af fødevarer i Danmark, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå |